

11.11.11

VECHT MEE TEGEN ONRECHT

BRIEFINGPAPER

VEILIGE ROUTES VOOR MENSEN OP DE VLUCHT

NOOD AAN MEER HERVESTIGING

Inleiding

65,6 miljoen mensen waren vorig jaar op de vlucht voor oorlog, geweld en vervolging. Dat zijn bijna 300.000 mensen meer dan in 2015. De gevolgen van deze internationale crisis worden - in tegenstelling tot de perceptie - hoofdzakelijk gedragen door de armste landen. De overgrote meerderheid van de vluchtelingen wordt namelijk opgevangen in de conflictlanden zelf en in hun buurlanden.

// **DIT ZIJN ONAANVAARDBARE AANTALLEN DIE MEER DAN OOIIT DE NOODZAAK UITSCHREEUWEN VAN SOLIDARITEIT EN GEZAMENLIJK HANDELEN OM DEZE CRISSEN TE VOORKOMEN EN OP TE LOSSEN. WE MOETEN HET BETER DOEN VOOR DEZE MENSEN. WAT WE NODIG HEBBEN IN DEZE WERELD VOL CONFLICTEN, IS VASTBERADENHEID EN MOED, NIET ANGST.**

Filippo Grandi, Hoog Commissaris voor de Vluchtelingen van de VN.

Toch horen we in Europa en België dat er geen draagvlak is om meer mensen op te vangen. Cru gezegd: 'Ons land zit vol, België doet al meer dan genoeg'. Is dat zo? Hoeveel vluchtelingen vangt België op? En hoeveel is dat in vergelijking met de rest van de wereld? Leveren we een eerlijke bijdrage? Kunnen en moeten we meer doen?

COLOFON

REDACTIE: Flor Didden

EINDREDACTIE: Myriam Keustermans

MET DANK AAN: Tom Devriendt, Petra Baeyens

LAY-OUT: Bart Missotten

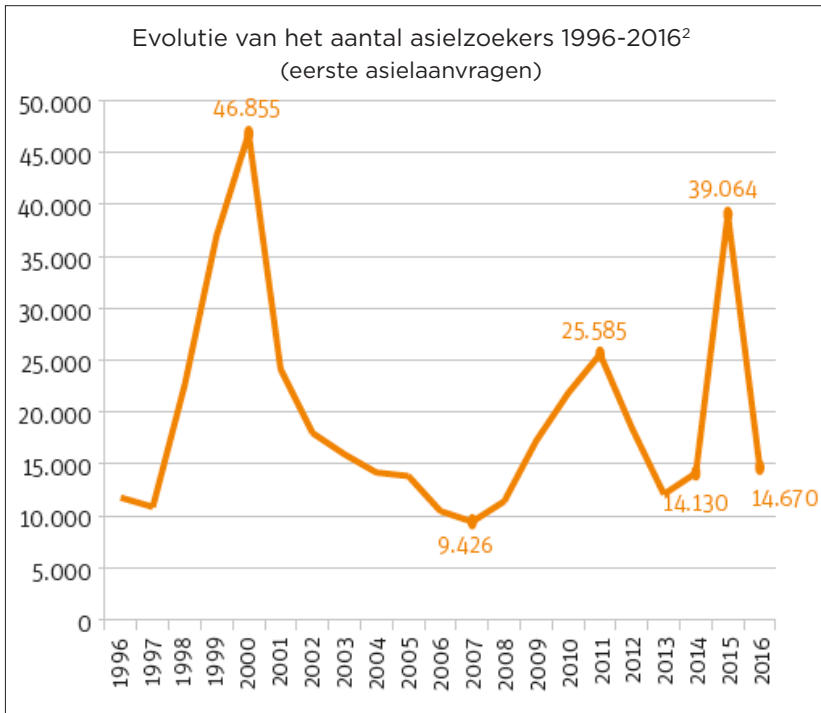
FOTO COVER: Keoma Zec

1. ASIELAANVRAGEN IN EUROPA

Volgens Eurostat hebben 1.204.280 personen een eerste asielaanvraag ingediend in een lidstaat van de EU in 2016. Dat is ongeveer 50.000 personen minder dan in 2015.¹

2. ASIELAANVRAGEN IN BELGIË

In 2015 dienden in België 39.064 mensen een eerste asielaanvraag in. Dat is meer dan dubbel zoveel als in 2014, maar nog steeds minder dan in het jaar 2000, toen vooral conflicten in de Balkan veel mensen naar België leidden. In 2016 dienden 14.670 mensen een eerste asielaanvraag in, een halvering ten opzichte van 2015.

Bron: DVZ wachtregister, berekeningen Nicolas Perrin tot 2007, DVZ-Eurostat tussen 2008 en 2014 en CGVS in 2015-2016).

3. AANTAL ERKENDE VLUCHTELINGEN IN BELGIË

In 2016 waren er in België 42.237 erkende vluchtelingen en 12.239 ‘subsidiar beschermden’ (personen die buiten de definitie van vluchteling vallen maar toch nood aan bescherming hebben omdat zij bv. een algemene geweldsituatie ontvluchten). In totaal gaat het dus om 54.476 personen die internationale bescherming genieten in België. (Bron: Eurostat, cijfers laatste update 1/9/2017).

4. WELKE LANDEN VANGEN HET GROOTSTE AANTAL VLUCHTELINGEN OP?³

Turkije:	3.116.156 mensen
Pakistan:	2.510.749 mensen
Libanon:	1.031.303 mensen
Iran:	979.537 mensen
Oeganda:	1.162.715 mensen
Jordanië:	720.812 mensen
Duitsland:	669.500 mensen ⁴
Tsjaad:	554.248 mensen

Wanneer we ook de ‘intern ontheemden’ of vluchtelingen in eigen land meerekenen staan Colombia (met 7.246.000 mensen), Syrië (6.326.000) en de Democratische Republiek Congo (3.321.847) bovenaan deze lijst.

5. AANTAL VLUCHTELINGEN OP DE TOTALE BEVOLKING

OPVANG VLUCHTELINGEN

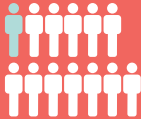

LIBANON

1 OP 5
IS VLUCHTELING

JORDANIË

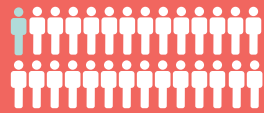
1 OP 13

TURKIJE

1 OP 25

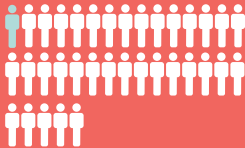
TSJAAD

1 OP 26

OEGANDA

1 OP 35

BELGIË

1 OP 208

86%

VAN DE VLUCHTELINGEN WORDT OPGEVANGEN IN ONTWIKKELINGSLANDEN

11.11.11

VECHT MEE TEGEN ONRECHT

6. FACTS

- In de zomer van 2017 vluchtten in drie weken tijd 389.000 Rohingya vanuit Myanmar naar het arme Bangladesh. Dat is bijna drie keer het totale aantal mensen op de vlucht dat in heel 2017 naar de EU-landen kwam via de zeeroutes (cijfer januari- oktober 2017: 138.316).⁵
- Oeganda, met een bbp dat 18 keer kleiner is dan dat van België⁶ nam in minder dan een jaar tijd (juli 2016-mei 2017) 630.000 vluchtelingen op (vooral uit Zuid-Soedan).⁷ Dat is 33 keer het aantal asielaanvragen dat België in heel 2016 te verwerken kreeg.
- Gemiddeld komen elke dag 2.000 vluchtelingen uit de buurlanden Oeganda binnen. Dat is meer dan het aantal dat België gemiddeld per maand ontvangt.
- Het aantal mensen dat in de Democratische Republiek Congo op de vlucht is voor geweld is de afgelopen zes maanden verdubbeld tot bijna vier miljoen.⁸
- Colombia telt meer dan zeven miljoen intern ontheemden op een bevolking van 48 miljoen. Dat is meer dan de totale bevolking van Vlaanderen.

7. HERVESTIGING, EEN KWESTIE VAN INTERNATIONALE SOLIDARITEIT

Veel landen die grote aantallen vluchtelingen opvangen hebben niet de middelen om deze uitdaging alleen de baas te kunnen. Dat zou ook niet moeten. De geografische ligging van een land zou niet het enige criterium mogen zijn om te bepalen welk land verantwoordelijk is voor de opvang van vluchtelingen. De sleutel tot een humanitaire oplossing ligt in gedeelde inspanningen. Het hele systeem van vluchtelingenbescherming rust op de notie van solidariteit en gedeelde verantwoordelijkheden. Naast de ondersteuning van een kwaliteitsvolle opvang in de regio is de meest fundamentele bijdrage die landen kunnen bieden de toegang tot hun grondgebied. Enerzijds door asielzoekers die spontaan in een land aankomen bescherming te bieden. Anderzijds door proactief te voorzien in legale toegangswegen voor mensen op de vlucht. Naast het toekennen van humanitaire visa aan mensen op de vlucht is **hervestiging** één van de belangrijkste instrumenten daartoe.

7.1 Hervestiging

Hervestiging is het selecteren en overbrengen van vluchtelingen van een land waar zij bescherming hebben gezocht naar een derde land. Het gaat om mensen die al formeel erkend zijn als vluchteling. De maatregel moet een oplossing bieden voor diegenen die niet kunnen terugkeren naar hun land van herkomst en evenmin afdoende bescherming kunnen krijgen of geen lokale integratieperspectieven hebben in het eerste land van opvang. Via hervestiging kan bescherming worden geboden aan de meest kwetsbare vluchtelingen in de wereld.⁹ Hervestiging is een onderdeel van internationale solidariteit met landen die de zwaarste lasten dragen. Samen met andere legale toegangswegen zijn ze bovendien het beste instrument om mensensmokkelaars het gras voor de voeten weg te maaien.

7.2 Toenemende noden en krimpend aanbod

In de Verklaring van New York van september 2016 engageerde België zich samen met 192 andere landen om het aantal hervestigingsplaatsen op te voeren en te streven naar een volledige invulling van de jaarlijkse hervestigingsnoden die de VN-Vluchtelingenorganisatie (UNHCR) identificeert.

IT IS OUR AIM TO PROVIDE RESETTLEMENT PLACES AND OTHER LEGAL PATHWAYS FOR ADMISSION ON A SCALE THAT WOULD ENABLE THE ANNUAL RESETTLEMENT NEEDS IDENTIFIED BY THE OFFICE OF THE UNITED NATIONS HIGH COMMISSIONER FOR REFUGEES TO BE MET.”¹⁰

New York Declaration for Refugees and Migrants (2016)

De VN-Vluchtelingenorganisatie schat het aantal vluchtelingen die nood hebben aan hervestiging voor 2018 op 1,2 miljoen. Een lichte stijging ten opzichte van 2017. Het gaat om vluchtelingen uit 63 landen waar zowel langdurige als meer recente conflicten woeden.

Afrika onderbelicht

Syriërs vertegenwoordigen 40% van de totale hervestigingsnoden, gevolgd door mensen uit de Democratische Republiek Congo (12%) en de Centraal-Afrikaanse Republiek (8%). Afrika blijft de regio met het hoogste aantal hervestigingsnoden. Het gaat om 510.676 personen afkomstig uit 34 verschillende landen. Een stijging van 16% tegenover 2017. UNHCR vraagt extra aandacht voor deze vaak vergeten vluchtelingen in Afrika.¹¹

VS plooiën zich terug

Terwijl de nood aan hervestiging nooit hoger was zien we dat de belangrijkste internationale speler zich steeds meer terugtrekt. De Amerikaanse president Trump besloot in het kader van het Presidentiële besluit van januari dit jaar (de ‘Moslimban’) om het aantal te hervestigen vluchtelingen voor 2018 terug te schroeven tot 45.000. Deze beslissing is een trendbreuk met de voortrekkersrol die de VS op dit vlak al vele jaren speelt. President Obama kondigde in de marge van de VN-Migratietop van september 2016 nog aan om 110.000 vluchtelingen te hervestigen in 2017.¹²

Welke landen hervestigen de meeste vluchtelingen in 2017 (laatste update 11/10/2017)¹³:

1. Verenigde Staten: 18.825
2. Canada: 6.847
3. Verenigd Koninkrijk: 4.212
4. Australië: 2.952
5. Zweden: 2.234
6. Duitsland: 1.870
7. Frankrijk: 1.578
8. Nederland: 1.507
9. Noorwegen: 1.447
10. Finland: 854
11. Nieuw-Zeeland: 783
12. België: 776¹⁴

550

**VLUCHTELINGEN
ZAL BELGIË IN 2018
HERVESTIGEN**

©SUMY SADURNI

Wat doet België?

Sinds 2009 organiseert België regelmatig hervestigingsoperaties, samen met het UNHCR en de Europese Unie. De huidige Belgische regering engageerde zich in 2015 en 2016 om via hervestiging telkens het beperkte aantal van 550 vluchtelingen uit conflictgebieden naar hier te laten komen.¹⁵

- Van de voorziene 550 mensen kwamen er in 2015 slechts 276 effectief over.
- In 2016 kwamen 452 mensen via hervestiging naar België. Het ging om 448 Syrische vluchtelingen en 4 Congolese vluchtelingen.¹⁶

Voor 2017 kondigde de regering aan om het programma slechts voort te zetten “aan een tempo dat de administraties kunnen bolwerken.” Begin september 2017 kondigde de Staatssecretaris in de pers aan om in 2017 450 Syriërs in Jordanië en Libanon via hervestiging naar België te halen.¹⁷ Daarnaast zouden in 2017 nog 100 Congolese vluchtelingen vanuit Oeganda worden overgebracht.¹⁸ In september 2017 was nog geen enkele vluchteling uit een Afrikaans land overgebracht.¹⁹ Een inhaalbeweging is nodig. Net als in andere landen worden ook in België de gedane toezeggingen vaak niet volledig uitgevoerd.

Voor 2018 kondigde Staatssecretaris voor Asiel en Migratie aan om 550 mensen via hervestiging naar België te laten komen.²⁰

Voor 2019 werd nog geen aantal bekend gemaakt maar België moet in kader van het nieuwe Europese hervestigingsplan alvast nieuwe inspanningen bekendmaken.

Wat vraagt het Europese hervestigingsplan van de lidstaten?

In September 2017 stelde de Europese Commissie een nieuw EU-hervestigingsschema voor dat de komende twee jaar 50.000 kwetsbare vluchtelingen naar de EU moet hervestigen. De Europese Commissie noemt dit plan “een onderdeel van de inspanningen om veilige en legale alternatieven te bieden aan mensen die anders in de handen van de mensensmokkelaars vallen”. Het plan betekent een

aanzienlijke verhoging van het aantal mensen dat de EU tot nog toe hervestigde (23.000 in de periode 2015-2017) maar blijft bescheiden gezien de internationale context. Het gaat om 4% van de 1,2 miljoen mensen in nood aan hervestiging, terwijl de EU meer dan 20% van de globale welvaart vertegenwoordigt. De Commissie stelt 500 miljoen euro - of 10.000 euro per hervestigde persoon - ter beschikking als ondersteuning van de lidstaten. België kan zijn volledige hervestigingsoperatie financieren met deze Europese bijdrage. Er gaat dus geen nationaal budget naar hervestiging.

In oktober 2017 kondigde de Franse President Macron aan om in de periode 2017-2018 10.000 vluchtelingen via hervestiging naar Frankrijk te halen.²¹ Zweden, een land met een gelijkaardig bevolkingsaantal en bbp per capita als België maar een veel groter aantal spontane asielaanvragen, hervestigt jaarlijks meer dan 1.800 vluchtelingen. Voor 2017 en 2018 kondigde de Zweedse regering aan het quotum op te trekken tot 5.000 vluchtelingen.²²

De Commissie stelt bovendien dat extra inspanningen geleverd moeten worden voor hervestiging uit Noord-Afrika en de Hoorn van Afrika. Dit moet volgens de Commissie "bijdragen aan het stabiliseren van de migratie langs de Centraal Mediterrane route naar Italië."²³

Hervestiging in kader van de EU-Turkijedeal

Naast de internationale hervestigingsprogramma's bestaat er ook een vorm van hervestiging onder het EU-Turkije akkoord. Met de EU-Turkije verklaring van 18 maart 2016 werd het zogenaamde 1 op 1 schema ingevoerd. Het akkoord bepaalt dat alle migranten die zonder reisdocumenten via Turkije in Griekenland toekomen naar Turkije teruggestuurd worden. Voor elke naar Turkije teruggestuurde Syriër (toegekomen op de Griekse eilanden na 20 maart 2016) hervestigt de EU een andere Syriër uit Turkije naar de EU. Tussen 4 april 2016 en 27 februari 2017 werden op die manier 10.203 personen hervestigd, waarvan 797 door België.²⁴ De EU-Turkijedeal is erg omstreden en internationale mensenrechtenorganisaties klagen de nefaste impact van het akkoord op de mensenrechten van vluchtelingen en asielzoekers in Turkije en Griekenland aan.²⁵

Eens in België

Na hun aankomst in België hebben hervestigde vluchtelingen omwille van hun kwetsbaarheid nood aan een intensieve begeleiding. Die specifieke begeleiding ontbreekt vandaag. De eerste zes weken na aankomst worden zij opgevangen in een collectief centrum waarna zij verhuizen naar een individuele woning, beheerd door een lokaal OCMW. Hier mogen zij zes tot maximaal acht maanden blijven. Tijdens die periode moeten deze kwetsbare vluchtelingen op zoek naar huisvesting op de private huurmarkt. Het merendeel van de families vindt geen woning in dezelfde gemeente en verandert dus noodgedwongen opnieuw van woonplaats, van gemeente, vaak zelfs van provincie. Eens verhuisd krijgen ze geen extra ondersteuning meer. Tot voor kort was dit wel het geval maar de regering schroefde deze steun terug. Caritas International en Convivial stonden in het verleden in voor deze cultuurgevoelige begeleiding. Ze hielpen en volgden de hervestigde vluchtelingen na hun verhuis, soms zelfs naar de andere kant van het land.

Extra kwetsbare hervestigde vluchtelingen krijgen voortaan dus dezelfde behandeling als andere vluchtelingen. De kinderen op school inschrijven, zich aanmelden voor taallessen en lessen inburgering, bankzaken regelen, een nieuwe dokter of specialist zoeken – dit moeten hervestigde vluchtelingen sinds kort allemaal zelf doen.

8. AANBEVELINGEN

1. België moet het hervestigingsaantal aanzienlijk optrekken en deze engagementen structureel vastleggen voor de volgende jaren. In navolging van de aangegane engagementen in de Verklaring van New York, het nieuwe plan van de Europese Commissie en de enorme internationale noden moet België de inspanningen gevoelig verhogen.
2. We roepen de regering op om - eveneens in navolging van de plannen van de Europese Commissie - extra aandacht te besteden aan de vaak vergeten vluchtelingencrisis in Afrikaanse landen. Het is onaanvaardbaar dat België zo weinig vluchtelingen hervestigt uit Afrika terwijl de noden daar enorm toegenomen zijn. Dit jaar nog moet een inhaalbeweging ingezet worden voor de hervestiging van vluchtelingen uit Centraal-Afrika en de Congolese vluchtelingen uit de Grote Merenregio.
3. België kent het profiel van de hervestigde vluchtelingen voor zij in België toekomen. We vragen dat er voor hen een woning gezocht wordt waarin zij (na de oriëntatieperiode in het collectief centrum) kunnen blijven wonen zodat zij zo snel mogelijk kunnen beginnen aan een duurzaam integratieparcours in samenwerking met de betrokken actoren zoals OCMW's, scholen, gemeentebestuur, sociale organisaties, enz..

Referenties

1. Eurostat Asylum applicants in the EU. <http://ec.europa.eu/eurostat/news/themes-in-the-spotlight/asylum2016>
2. Myria in cijfers en in rechten. http://www.myria.be/files/Hoofdstuk_4.pdf
3. UNHCR Global Trends cijfers 2016. <http://reporting.unhcr.org/node/2544>. Ondertussen ligt dit cijfer allicht al een stuk hoger gezien de vele asielaanvragen die op dat moment nog in behandeling waren.
4. UNHCR Global Trends 2016. UNHCR Global Trends 2016. <http://www.unhcr.org/global-trends2016/>
5. UNHCR Operational Portal Mediteranean Situation (update 6 oktober 2017): <http://data2.unhcr.org/en/situations/mediterranean>
6. OESO, GDP. <https://data.oecd.org/belgium.htm>.
7. MSF, Uganda: Over 900,000 South Sudanese refugees are in need of humanitarian aid, mei 2017. <http://www.msf.org/en/article/uganda-over-900000-south-sudanese-refugees-are-need-humanitarian-aid> <https://tradingeconomics.com/belgium/gdp>
8. OCHA, DRC: Number of internally displaced people rises to 3.8 million - the highest in Africa, juli 2017. <http://www.unocha.org/story/drc-number-internally-displaced-people-rises-38-million-highest-africa>
9. Meer info: Vluchtelingenwerk Vlaanderen Wat is resettlement? <https://www.vluchtelingenwerk.be/system/tdf/Wat-Is-Resettlement.pdf?file=1&type=document>
10. VN, Verklaring van New York voor Vluchtelingen en Migranten. http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/71/1
11. UNHCR Global Resettlement Needs 2018. <http://www.unhcr.org/protection/resettlement/593a88f27/unhcr-projected-global-resettlement-needs-2018.html>
12. Huffington Post, Trump lowers refugee resettlement, september 2017. https://www.huffingtonpost.com/entry/trump-lowers-refugee-resettlement_us_59bfc214e4b02da0e1436613
13. UNHCR Data Resettlement Finder <http://rsq.unhcr.org/#hW13>.
14. De data uit de UNHCR Resettlement Finder bevatten voor de EU lidstaten ook de mensen die via het 1 op 1 mechanisme onder de EU-Turkije Deal worden overgebracht. Deze worden best apart behandeld gezien het gaat om twee zeer verschillende mechanismen. Zie ook Kadertekstje Hervestiging in kader van de EU-Turkijedeal.
15. Algemene Beleidsnota Asiel en Migratie, november 2015. <http://www.lachambre.be/doc/flwb/pdf/54/1428/54k1428019.pdf>
16. <http://www.hervestiging.be/inhoud/2014-2017-syriers-en-congolezen/index.html>
17. De Standaard, België gaat 1.050 vluchtelingen overnemen van Syrische buurlanden, september 2017. http://www.standaard.be/cnt/dmf20170905_03054031
18. VRT Nieuws, België gaat ook volgend jaar meer dan 1000 vluchtelingen hervestigen. <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2017/09/06/belgie-gaat-ook-volgend-jaar-meer-dan-1-000-vluchtelingen-herves/>
19. <http://www.hervestiging.be/inhoud/2014-2017-syriers-en-congolezen/>
20. <https://twitter.com/FranckenTheo/status/905462447590350848>
21. Déclaration conjointe du Président de la République et du Président du Haut Commissariat aux réfugiés, oktober 2017. <http://www.elysee.fr/declarations/article/declaration-conjointe-du-president-de-la-republique-et-du-president-du-haut-commissariat-aux-refugies/>
22. Europese Commissie, Sweden: Increase of refugee resettlement quota from 1800 to 5000 per year, September 2016. <https://ec.europa.eu/migrant-integration/news/sweden-increase-of-refugee-resettlement-quota-from-1800-to-5000-per-year>
23. Europese Commissie, Ensuring effective legal pathways to Europe, september 2017. https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/20170927_factsheet_ensuring_effective_legal_pathways_to_europe_en.pdf
24. Europese Commissie, Operational implementation of the EU-Turkey Statement. https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/press-material/docs/state_of_play_-_eu-turkey_en.pdf
25. Amnesty International, A blueprint for despair Human rights impact of the EU-Turkey Deal, februari 2017. <https://www.amnesty.nl/content/uploads/2017/02/EU-Turkey-Deal-Briefing.pdf?x71839>

**11.11.11 VECHT TEGEN ONRECHT EN
VOOR DUURZAME VERANDERING**

WANT IEDEREEN VERDIENT DEZELFDE BASISRECHTEN

11.11.11

VECHT MEE TEGEN ONRECHT

DOE MEE OP 11.BE EN

**11.11.11 - KOEPEL VAN DE VLAAMSE NOORD-ZUIDBEWEGING
VLASFABRIEKSTRAAT 11 • 1060 BRUSSEL • O2/536 11 11**

IN SAMENWERKING MET:

